

PETER F. HJORT:

Nasjonalforeningen og Hjerte-karrådet – veien videre

Det norske råd for hjerte- og karsykdommer var Nasjonalforeningens ektefødte barn da det så dagens lys på foreningens landsmøte den 28. juni 1955 i Tromsø – midt i optimismens landsdel. Gjennom 25 års samliv har det utviklet seg et godt og nært forhold mellom moderorganisasjonen og Rådet. De er helt forskjellige, men også helt avhengige av hverandre i et daglig samarbeid.

Samarbeidet

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon. Den ble opprettet i 1910 for å mobilisere legfolk, leger og sykepleiere til felles kamp mot tuberkulosen. Det tok en generasjons arbeid å vinne denne kampen, og i begynnelsen av 1950-årene gikk foreningen løs på den nye folkesykdommen – hjerte- og karsykdommene. Arbeidet for de eldre, for barn og familier og for andre sider av folkehelsen er tatt opp. Foreninga har 160 000 medlemmer som er organisert i 1600 helselag, og den har et godt utbygget organisasjonsapparat med et sekretariat i Oslo og 9 distriktskontorer. Helt fra starten har det vært et nært samarbeid mellom legfolk og fagfolk i foreningen.

Hjerte-karrådet består av ca. 75 fagfolk med særlig innsikt i disse sykdommene. Rådet har ingen andre medlemmer og ingen lokale foreninger. Sekretariatet er en del av Nasjonalforeningens sekretariat. Det finansieres ved de årlige hjerteaksjoner og ved gaver.

Forholdet mellom Nasjonalforeningen og Hjerte-karrådet er regulert i lover og sedvane. To forhold er særlig viktige. Det ene angår penger.

Jushansen, K. (red.): Det norske råd for hjerte- og karsykdommer 1955-1980. Nasjonalfor. for folkehelsen, Oslo 1980, 208 s.

Hele Nasjonalforeningens organisasjon er engasjert i hjerteaksjonene, og det økonomiske samarbeid er like viktig for begge parter. Det andre forholdet er påvirkning, og den går begge veier. Nasjonalforeningens omfattende opplysningsarbeid må være sannferdig og nøkternt, og derfor er foreningen avhengig av råd og bistand fra Hjerte-karrådet. Men Hjerte-karrådet trenger også påvirkning fra legfolk i Nasjonalforeningen – legfolk som kjenner befolkningens problemer og ønsker. Samarbeidet og fellesskapet – men også spenningen – mellom legfolk og fagfolk har alltid vært grunnleggende i Nasjonalforeningen. Vi trenger eksperter, men vi trenger like meget sunt folkevett. Det gjelder også Hjerte-karrådet.

Fremtiden

Vi har vært gjennom en periode i Norge, hvor frivillig arbeid sto lavt i kurs. Den perioden er over nå, og både helsearbeidet og helsetjenesten trenger samvirke med frivillige organisasjoner. Legfolk kan engasjeres i praktisk innsats for medmennesker, og de er villige til å gi penger til saker de har tro på og organisasjoner de har tillit til. Men legfolk har også praktisk erfaring og innsikt som blir mer og mer nødvendig i helsearbeidet.

For det første er det blitt klart at god helse må skapes ved forebyggende arbeid. Det må omfatte enkeltmenneskenes livsstil og samfunnets miljø i videste forstand. Stikkordene er ernæring, mosjon, arbeid og hvile, tobakk, alkohol og forholdet mellom mennesker. Midlene er opplysning, påvirkning og opinion. Vi har gradvis måttet innse at denne oppgaven er vanskelig, for vettet kommer ikke uten videre med opplysning. Derfor bør det bli en viktig oppgave for Hjerte-karrådet å engasjere seg i dette arbeidet – i en forskning om forebyggende arbeid og særlig helseopplysning. Nasjonalforeningen har startet et institutt for gerontologi og sammen med Hjerte-karrådet ett for afasi. Nå er tiden inne til å starte et nytt institutt for helseopplysning. Denne oppgaven krever at en går nye veier og samarbeider med nye fagfolk, og legger vekt på legfolks skjønn og erfaring.

For det andre har legfolk tanker om forskning, og de kan være verdifulle. Det kan være en konflikt mellom langsiktig grunnforskning og mer kortsiktig praktisk forskning. Grunnforskningen kommer først og fremst fremtidens generasjoner til nytte, mens den praktiske forskning

kan hjelpe dem som lever i dag. For eksempel er det viktig å vite mer om de problemer som møter pasientene i dagens samfunn. Hva kan gjøres for at de skal få bedre service og et bedre liv? Hvordan virker behandlingen? Hvordan har pasientene det, og hvordan tar de det? Slike problemer er lette å peke på, men vanskelige å løse. Ingen vil ønske å vri forskningen inn i ensidige spor, men legfolk ønsker et bredt forskningsprogram som også omfatter praktiske problemer.

For det tredje har legfolk erfaringer som pasienter. De vet noe om det som foregår ved over en halv million innleggelser og 10 millioner lege-konsultasjoner om året. De har uten tvil tillit til helsetjensten, men de har også kritiske synspunkter, særlig om informasjon og menneskelig støtte. Nasjonalforeningen og Hjerte-karrådet kan i fellesskap påvirke helsetjenesten til å lytte til slike synspunkter.

Optimisme

Jeg begynte med den optimisme som var grunnlaget for Hjerte-karrådet. Den slo til, og vi går inn i en ny periode med enda større optimisme. Takket være forskningen vet vi mer om hjerte-karsykdommene, og denne kunnskapen har fått praktisk betydning for forebyggende arbeid, diagnose og behandling. Resultatet er at disse sykdommene nå endelig er på vei nedover.

I jubileumsåret har hjerteaksjonen gitt et resultat som aldri før. Vi går inn i neste periode med bedre kunnskaper, bedre metoder og bedre økonomi. I fellesskap kan Nasjonalforeningen og Hjerte-karrådet nå målet i denne perioden. Målet er å drive disse sykdommene tilbake, og derved redusere invaliditet og hindre en for tidlig død på grunn av dem.

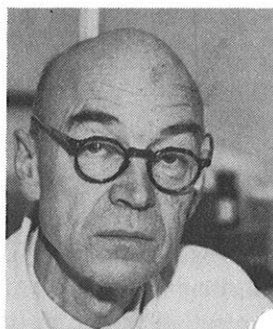
Formenn i Det norske råd for hjerte- og karsykdommer 1955 – 1980

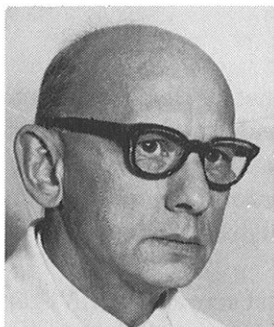
Carl Müller
1955 — 1959

Einar Blegen
1959 — 1962

Jens Dedichen
1963 — 1965

Anton Jervell
1966 — 1968

Ole Jacob Broch
1968 — 1970

Leif Efskind
1970 — 1973

Christian Borchgrevink
1973 — 1976

Knut Aas
1976 — 1979

Karl Victor Hall
1979 —